

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴԱԿԾ-
ՆԵՐ,
ՀԱՂՈՐ-
ԴՈՒՆԵՐ

Հայոց ցեղասպանությունը. արդի խնդիրներ

- 3 Հայերի ցեղասպանությունը և հրեաների ողջակիզումը անժխտելի իրողություն են. ընդհանրություններ և ժխտման փորձեր
Լավիենտի Բարսեղյան
Վերլուծելով հրեական ողջակիզման և հայերի ցեղասպանության ընդհանրությունները և տարբերությունները հողվածում մեկ անգամ ևս շեշտադրվում է այդ խնդրին անկողմնակալ մոտեցման անհրաժեշտությունը:

Գեղասպանության փաստագրություն

- 23 Հայերի կոտորածներն ու ինքնապաշտպանական մարտերը Նուխի և Արեշ գավառներում 1918-1920թթ. *Գևորգ Ստեփանյան*
Կռուի ճախափնյակում, մասնավորապես, Նուխի և Արեշ գավառներում 1918-20թթ. իրականացված հայերի կոտորածները հարկ է դիտել որպես 1915-16թթ. արևմտահայերի ցեղասպանության շարունակություն. այդ են վկայում հողվածում բերվող արխիվային փաստաթղթերը:

- 33 Հայերի մասնակցությունը Առաջին աշխարհամարտին կովկասյան ճակատում և կամավորական շարժումը *Սուրաշ Կարապետյան*
Հարեակզի հայերի կոտորածները թուրքերի կողմից պետական մակարդակով նախօրոք ծրագրված ցեղասպանություն էր և ոչ մի կապ չունեի հայ կամավորական շարժման հետ: Փաստն այն է, որ հայ կամավորները շատ վայրերում կարողացան կանխել թուրքերին, կոտորածներից փրկելով տասնյակ հազարավոր հայերի:

Գեղասպանության պատմագրություն

- 43 Հայոց ցեղասպանության պատմության լուսաբանումը սփյուռքահայ արդի պատմագրության մեջ *Սիմոն Կարապետյան*
Հողվածում պատմաբանական վերլուծության են ենթարկված 1965-ից հետո սփյուռքում իրատարակված մի շարք հուշապատումներ, ժողովածուներ և մեմագրություններ, որոնք նոր լույս են սփռում Հայոց ցեղասպանության և դրա ցանցամարտի պատմության վրա:

Գեղասպանությունը և օտար տերությունները

- 57 Работа И. Лепсгуса "Германия и Армения" *Степан Степанян*
Данная работа И. Лепсгуса является официальным, достоверным и ценным источником и доказательством подтверждения и признания Геноцида армян, организованного в начале XX века младотурками.

- 71 Հայոց ցեղասպանության միջազգային իրավական պատասխանատվությունը և ԱՆԵ Բրիտանիան (1915-1923թթ.) *Տիգրան Սարգսյան*
Հողվածում Հայոց ցեղասպանության խնդիրը քննության է առնվում ցեղասպանության համար միջազգային իրավական պատասխանատվության ենթարկվելու հիմնախնդրի պատմաիրավական վերլուծության համատեքստում:

- 82 ԱՄՆ-ի շահերը Օսմանյան կայսրությունում և մարդասիրական օժանդակությունը Հայոց ցեղասպանությունից վերապրածներին (1915-1917) *Տիգրան Զաքարյան*
ԱՄՆ-ն, ելնելով իր տարածաշրջանային շահերից, հատուկ հետաքրքրություն է ցուցաբերել արևմտահայության նկատմամբ և, այդ իսկ պատճառով, 1915-1917թթ. օժանդակել է ցեղասպանությունից մազապուրծ արևմտահայության բնկորներին՝ պաշտոնատար (ամերիկյան դիվանագետներ) և ոչ պաշտոնատար

(միսիոներներ և այլք) անձանց միջոցով: Այդուհանդերձ՝ ԱՄՆ-ն ձգտել է լավ հարաբերություններ պահպանել Թուրքիայի հետ:

Ցեղասպանությունը և սփյուռքը

- 98 Սփյուռքահայության դերը Հայկական հարցի վերաբարձրացման գործում 1945-1947թթ. *Անատոլի վիրաբյան*
Հոգվածում քննության է առնվում հետպատերազմյան շրջանում սփյուռքահայության ձեռնարկումները՝ Հայկական հարցի վերաբարձրացման, հայկական տարածքների վերադարձման խնդրի լուծման ասպարեզում:

Գոյատևման տարեգրություն

- 109 Ամերիկահայությունը Հայոց ցեղասպանության տարիներին

Քնարիկ Ավագյան

Հայոց ցեղասպանության ու դրան հաջորդող տարիներին ամերիկահայությունը, համախմբելով իր ողջ կարողությունները, դիվանագիտական, քաղաքական, ռազմական և հնարավոր այլ բոլոր միջոցներով սատարել է հայերի՝ երկրի ու ժողովրդի պաշտպանության, ազատագրության ու վերականգնման նվիրական գործին: Այդ են հավաստում հոգվածում բերվող փաստերը:

Արևմտյան Հայաստանի ժողովրդագրություն

- 116 Առաջին համաշխարհային պատերազմի նախօրյակին Օսմանյան կայսրությունում հայ բնակչության թվաքանակի խնդիրը թուրքական պատմագրության մեջ *Ռոբերտ Թաթոյան*
Հոգվածում ստույգ փաստագրական նյութերի հիման վրա վերլուծության են ենթարկվում Առաջին աշխարհամարտի նախօրյակին Օսմանյան կայսրությունում հայ բնակչության թվաքանակի հարցի՝ թուրք պատմագրության կողմից լուսաբանման հիմնական միտումները:

Մեծ մարդասերներ

- 126 Գերմանիայի և Հայաստանի միջև. դոկտոր Յոհաննես Լեպսիուս (1848-1926) *Հերման Գոլտց*

Ըստ արժանվույն գնահատելով Լեպսիուսի՝ եղեռնի տարիներին հայերին օգնություն ցույց տալու ձեռնարկումները, հոգվածում առաջ է քաշվում նաև այսօր՝ գերմանական Արտաքին գործոց վարչության գործերի պարունակած խնդրին առնչվող ծավալուն նյութերի սիստեմատիկ արժեւորման անհրաժեշտության հարցը:

Հրապարակումներ

- 139 Ավստրո-Հունգարիայի արխիվների փաստաթղթերը Հայկական հարցի և Հայոց ցեղասպանության մասին *Արտեմ Օհանջանյան*
Գիտական, աղբյուրագիտական շրջանառության մեջ է դրվում դրվագներ Ավստրո-Հունգարիայի արխիվների՝ Հայոց ցեղասպանության մասին փաստաթղթերի ժողովածուից, այդ ձեռնարկման նախանձախնդիր՝ Ա. Օհանջանյանի մեկնաբանությամբ:

- 154 Հայկական հարցը հաշտության կոնֆերանսի առաջ

Շրջանառության մեջ է դրվում Հաշտության կոնֆերանսին Հայկական Հանրապետության պատվիրակության (Պողոս Նուբար, Ա. Ահարոնյան) հուշագիրը, իր մեկնաբանող հավելվածներով:

ՀՐԱՊԱ-
ՐԱԿՈՒՄ-
ՆԵՐ

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ,
СООБ-
ЩЕНИЯ		Геноцид армян: современные проблемы	
	3	Геноцид армян и Холокост евреев – неоспоримые факты: сходства и попытки отрицания	<i>Лаврентий Барсегян</i>
		Фактография геноцида	
	23	Погромы армян и их самооборона в Нухинском и Арешском уездах в 1918–1920 гг.	<i>Геворг Степанян</i>
	33	Участие армян в Первой мировой войне на Кавказском фронте и добровольческое движение	<i>Мурал Карапетян</i>
		Историография геноцида	
	43	Освещение истории Геноцида армян в современной историографии армянской диаспоры	<i>Мгер Карапетян</i>
		Геноцид и иностранные державы	
	57	Работа И. Лепсиуса “Германия и Армения”	<i>Степан Степанян</i>
	71	Международная правовая ответственность за Геноцид армян и Великобритании (1915–1923 гг.)	<i>Тигран Саруханян</i>
	82	Интересы США в Османской империи и гуманитарное содействие армянам, пережившим Геноцид (1915–1917 гг.)	<i>Тигран Закарян</i>
		Геноцид и диаспора	
	98	Роль армянской диаспоры в деле возрождения Армянского вопроса 1945–1947 гг.	<i>Аматуни Вирабян</i>
		Летопись выживания	
	109	Американские армяне в годы Армянского геноцида	<i>Княрик Авакян</i>
		Демография Западной Армении	
	116	Вопрос численности армян в Османской империи накануне Первой мировой войны в турецкой историографии	<i>Роберт Татоян</i>
		Великие гуманисты	
	126	Между Германией и Арменией: доктор Иоганнес Лепсиус	<i>Герман Гольц</i>
		Публикации	
ПУБЛИ-
КАЦИИ	139	Документы Австро-Германских архивов об Армянском вопросе и о Геноциде армян	<i>Артем Оганджанян</i>
	154	Армянский вопрос перед Мирной конференцией: Меморандум делегации Армянской республики, представленный Мирной конференцией	

CONTENTS

ARTICLES,
INFORMATIONS

The Genocide: Modern Problems

- 3 Armenian Genocide and the Jewish Holocaust are Unrefutable Facts: Similarities and Denial Attempts *Laurenti Barseghian*

Documentation of Genocide

- 23 The Massacres of Armenians in Noukhi and Aresh Regions and their Self-Defence in 1918 and 1920 *Gevorg Stepanyan*

- 33 The Participation of Armenians in World War I on the Caucasian Front and the Volunteer Movement *Murad Karapetyan*

The Historiography of the Genocide

- 43 Lighting of the History of Genocide of the Armenians in Modern Historiography of Armenian Diaspora *Mher Karapetyan*

The Genocide and the foreign States

- 57 Johannes Lepsius's "Germany and Armenia in 1914-1918" *Stepan Stepanyan*

- 71 International Judicial Responsibility for the Armenian Genocide and Great Britain, 1915-1923 *Tigran Sarukhanyan*

- 82 The US Interests in the Ottoman Empire and the Humanitarian Assistance to the Survivors of the Armenian Genocide (1915-1917) *Zakaryan Tigran*

The Genocide and Diaspora

- 98 The Role of the Armenian Diaspora in Raising the Armenian Issue Again in 1945-1947 *Amatun Virabian*

The Chronology of Existence

- 109 The Armenian-Americans During the Years of the Armenian Genocide. *Knarik Avakian*

The Demography of the Western Armenia

- 116 Question of Number of the Armenians in Ottoman Empire on the Eve of the First World War in Turkish Historiography *Robert Tatoyan*

Great Humanitarians

- 126 Between Germany and Armenia: Doctor Johannes Lepsius (1858-1926)
Herman Holz

Publications

PUBLI-
CATIONS

- 139 Documents of the Austro-Hungarian Archives on the Armenian
Question and Armenian Genocide *Artem Ohandjanian*
- 154 The Armenian Question before the Peace Conference

Հոդվածների հեղինակային քննարկումներն ընդունվում են Word, Page Maker կամ Quark XPress համակարգային ծրագրերով մուտքագրված (քացառությամբ՝ մեքենագրված) երկու օրինակից, ցանկալի է տեքստի համակարգային սկավառակի հետ:

Ներկայացվող հոդվածների տեխնիկական պահանջները.

- համակարգային (մեքենագիր) տպագրված երկու օրինակից.
- ծանոթագրությունները, աղբյուրները՝ հոդվածի վերջում.
- հոդվածին կից՝ տվյալներ հեղինակի մասին, գիտական կոչումը, աշխատավայրը, գիտական հետաքրքրությունների շրջանակը, աշխատությունների ցանկը.
- հոդվածների ամփոփագրերը (ռեզյումե), ռուսերեն և անգլերեն (հայերեն և անգլերեն՝ ռուսերեն հոդվածների համար) լեզուներով.
- հոդվածի համառոտագրությունը (1 մախադասությամբ).
- հեղինակի հասցեն, հեռախոսի համարը: